

Marius MANOLE:

*„Corpul meu a vrut să fie balerin,
iar sufletul, actor...”*

Ar trebui să îl prezint pe actorul Marius Manole, dar nu o voi face, pentru că nu prea mai are nevoie de așa ceva și, mai ales, pentru că ceea ce urmează este o discuție atipică. Interviuul a fost realizat la Brăila, în ianuarie 2009, după o reprezentație a spectacolului *Drept ca o linie*, pentru care, cu ani în urmă, Marius Manole era nominalizat la premiile UNITER pentru debut. Mai avea să urmeze o nominalizare pentru cel mai bun actor în rol principal pentru rolul Șarik/Șarikov din *Inimă de câine*. Am vrut să realizez acest interviu cu actorul Marius Manole din perspectiva criticului de dans care încă mai speră că mai mulți actori vor învăța măcar stanislavskienele lecții introductive și se vor concilia cu propriul lor corp. Am ales să realizez acest interviu pentru că Marius Manole e printre acei puțini actori fericiți în cazul cărora nu există ruptură între gând, cuvânt și corp. Trebuie să mărturisesc că discuția ce urmează a

În Ioana și focul de Matei Vișniec

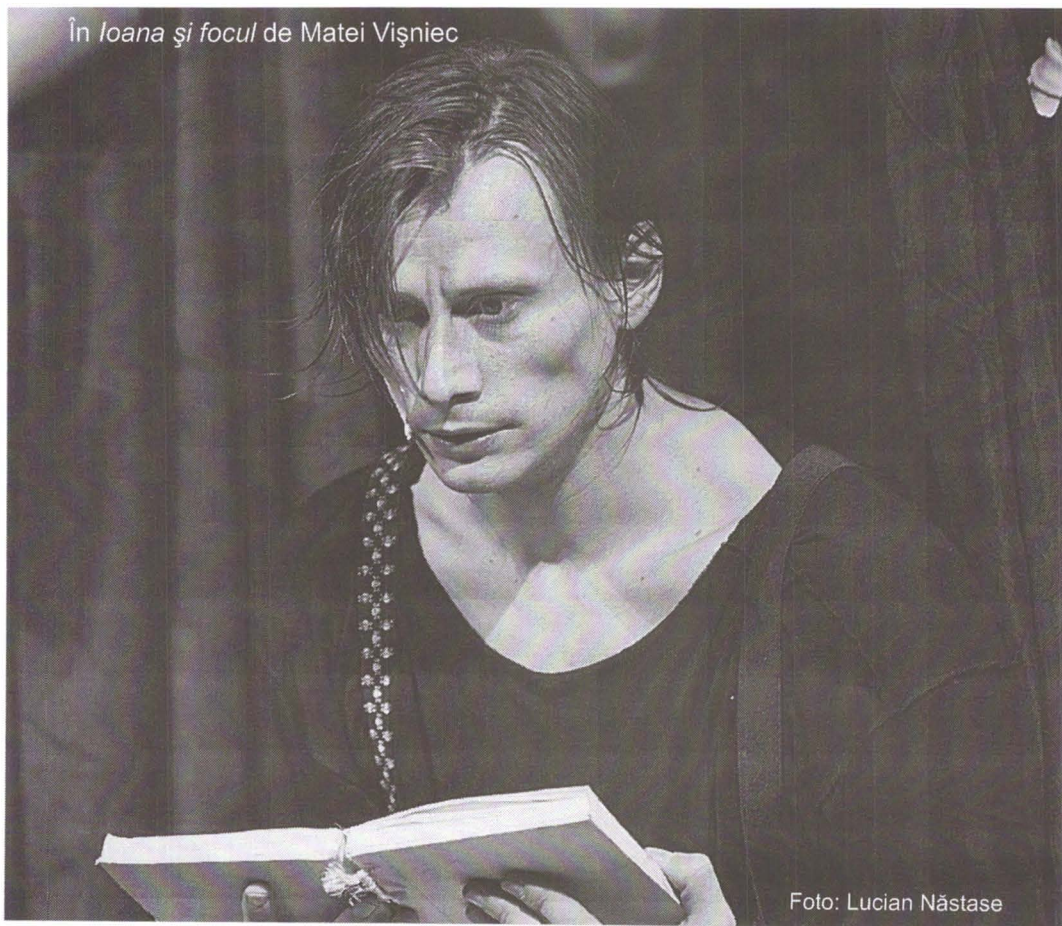

Foto: Lucian Năstase

fost o experiență de comunicare autentică, experiență care a avut asupra mea un efect... pedagogic.

Gina Șerbănescu: *Ca intervievat, ce întrebare ai vrea să ți se adreseze, o întrebare care nu ți-a fost niciodată pusă într-o astfel de discuție?*

Marius Manole: Dacă sunt fericit...

G.Ș.: *Înainte de a-mi răspunde la această întrebare, ar trebui să îmi spui cum definești fericirea, ce înseamnă ea pentru tine....*

M.M.: Dacă aș ști realmente ce e fericirea aș fi cu siguranță cel mai fericit. Pot spune însă fără ezitare că sunt nefericit dacă ceva nu îmi iese în meseria mea. Eu cred – și asta uneori mă sperie foarte tare – că sunt fericit doar atunci când joc, sunt fericit în timpul repetițiilor, dacă ele sunt așa cum trebuie să fie, sunt fericit la aplauze... Prin urmare, fericirea mea se leagă doar de teatru, nu și de viață.

G.Ș.: *Crezi tu că e o diferență prea mare între teatru și viață?*

M.M.: Este o diferență în sensul că realitatea de pe scenă e mai plină de adevăr decât viața de dincolo de scenă. Acela este spațiul în care mi-am permis să iubesc cum n-am iubit niciodată, să urăsc cum n-am urât niciodată, să fac tot ce aș fi vrut să fac în această viață și nu am avut curaj. Scena este un spațiu în care ești perfect protejat și în care găsești resurse interioare pentru orice. Este un spațiu al maximei libertăți și tocmai de aceea mai adevărat decât viața de dincolo de scenă. Eu am devenit actor ca să-mi „scuz” toată existența...

G.Ș.: *Crezi că ai putea fi asociat cu un anumit rol, mai mult decât cu altele?*

M.M.: Vezi tu, eu cred că aceea ce a însemnat pentru Florin Piersic *Oameni și șoareci*, asta înseamnă pentru Marius Manole *Inimă de câine*...

G.Ș.: *Să sperăm că nu va rămâne așa...*

M.M.: E posibil să rămână așa, pentru că nu poți controla mintea oamenilor...

G.Ș.: *Nu poți controla mintea oamenilor, dar poți găsi o cale de a construi ceva mai puternic decât ceea ce ai făcut în Inimă de câine...*

M.M.: Eu de atunci asta încerc întruna, însă nu cred că am reușit...Dar îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru *Inimă de câine*, fiindcă sunt actori care nu au avut norocul acesta, sau care nu pot fi asociați cu un rol atât de important...

G.Ș.: *Te interesează dacă ești corelat cu un anumit rol?*

M.M.: Nu, deloc, încerc doar să găsesc argumente pentru faptul că eu sunt norocos și fericit.

G.Ș.: *Trebuie să spun că realizăm acest interviu după terminarea unei reprezentații cu piesa Drept ca o linie la Teatrul Maria Filotti din Brăila... Recunosc că de multă vreme nu m-a mai emoționat ceva atât de mult ca starea pe care ai avut-o în acest spectacol... E minunat, ca spectator, să poți să plângi la un spectacol...*

M.M.: Vezi, acesta e unul dintre motivele pentru care eu mă simt norocos... Știi, uneori actorii mint sau au sentimentul că mint, pentru că atunci când lucrurile devin prea adevărate, ele nu mai par veridice... Și de aceea mă și simt vinovat uneori, pentru că îmi spun: „Asta e prea mult, cum aș putea face eu pe cineva să plângă?”

G.Ș.: *Lacrimile acelea oricum se nasc „la întâlnire”, prin oglindire... Au apărut pentru că prin starea ta ai reușit să activezi ceva ce avea foarte mare legătură cu mine... Pe de altă parte, m-a deranjat faptul că unii spectatori râdeau la auzul unor presupuse cuvinte vulgare, într-o scenă din care nu puteau extrage sensibilitatea momentului...*

M.M.: Hai să îți spun eu când și de ce mă deranjează publicul: asta se întâmplă doar atunci când eu nu cred în spectacol și în mine și niciodată atunci când simt o completă încredere în spectacol.

G.Ș.: *Și care ar fi vina publicului într-o astfel de situație?*

M.M.: Niciuna, desigur, e numai vina mea.

G.Ș.: *Dar ce te faci atunci când crezi în spectacol și în tine și publicul reacționează așa cum nu ar trebui?*

M.M.: Nu mă interesează! Când țin din tot sufletul la un spectacol, poate să plece toată lumea din sală sau să rămână doar 2–3 spectatori, eu continuu să joc. Când eu știu că ceva nu funcționează și mi se mai semnalează și din sală asta, atunci mă simt profund deranjat. Ții minte când la o reprezentație recentă a spectacolului *Iubiri interzise* am „invitat” o persoană care deranja spectacolul să părăsească sala? În mod normal, dacă aș fi fost bine în ziua aceea, nu aș fi reacționat. Dacă eu aș fi fost bine atunci, aș fi găsit o altfel de cale ca să o „domolesc” pe respectiva doamnă. Și categoric, chiar dacă ar fi vociferat până la capăt, nu m-ar fi interesat.

G.Ș.: *Mie, sincer, mi se pare că îți asumi prea mult!*

M.M.: Dar nu se poate altfel! Cum să intru în scenă și să mă gândesc că sunt de serviciu și atât? Nu există așa ceva! Sigur că într-o seară poți să joci excelent, în alta moderat, sau mai slab, dar neapărat trebuie să dăruiești ceva! Fie că sunt 30 de oameni în sală, 100 sau 200, ei sunt acolo și actorul trebuie să le dea ceva! Altfel nu ar trebui să îți fie permis să intri în scenă! Și dă-mi voie să nu îi cred pe cei care spun că nu au emoții înainte de spectacol. Au trecut șapte ani de când joc pe toate scenele din țara asta și tot am emoții, tot îmi tremură mâinile și picioarele, tot mă tem că nu o să îmi iasă, oricât de simplu ar fi spectacolul.

G.Ș.: *Eu cred că pericolul real ar interveni atunci când emoțiile ar dispărea și nu ți-ai mai pune aceste probleme... Pentru că atunci ar interveni suficiența, o comoditate care ar duce spre gândul că actorul se poate „scoate” el oricum, cumva...*

M.M.: Categoric ai dreptate, dar nici cu această spaimă nu poți trăi tot timpul! Te poate omori la un moment dat! Când un spectacol iese prost, sunt bolnav, dar sunt bolnav realmente! Mi-e rău, mă doare carnea, am febră, nu dorm noaptea! Ajungi să îți dai seama că, de fapt, nu trăiești!

G.Ș.: *Când spre atâtea oameni pleacă de la tine ceva care îi transformă, cum ai putea spune că nu trăiești?*

M.M.: Ba da, trăiesc, dar numai așa... La cei treizeci de ani ai mei, tot ce pot spune e că viața mea înseamnă numai teatru!

G.Ș.: *Asta i se întâmplă oricărui om construit astfel, încât viața lui înseamnă mai mult decât el însuși...*

M.M.: Da, dar aș vrea uneori să nu mai adorm în fiecare seară doar cu un unic gând: „Dă Doamne să îmi iasă bine spectacolul mâine!” De când mă știu, de fapt de când am devenit conștient de mine, eu nu am avut decât o singură dorință: să fiu un actor decent!

G.Ș.: *De ce îți pui tu mereu o dorință deja împlinită?*

M.M.: În meseria mea, dorința asta nu e niciodată împlinită! Poți să fii acum considerat un actor bun și pe neașteptate să cazi mai jos decât ai putea crede! Pe mine mă sperie pretenția de „înțelepciune” care apare la un moment dat în viața actorilor. Sunt actori care în tinerețe au fost excepționali, măcinați de tot ce îți spun eu ție acum că mă preocupă mereu și, apoi, într-o anumită etapă a vieții lor au devenit actori slabi. Mă sperie gândul că, la un moment dat, un artist, având tot ce și-a dorit, sau considerându-se împlinit, poate să o ia pe o cale greșită. Știu nenumărați actori care au debutat impecabil și, după câțiva ani, au dispărut ca artiștii! În fond, niciun actor nu și-ar dori ca lumea să renunțe la el în momentul în care are succes. De fapt, un actor bun nu cred că își dorește

În A patra soră de Janusz Glowacki

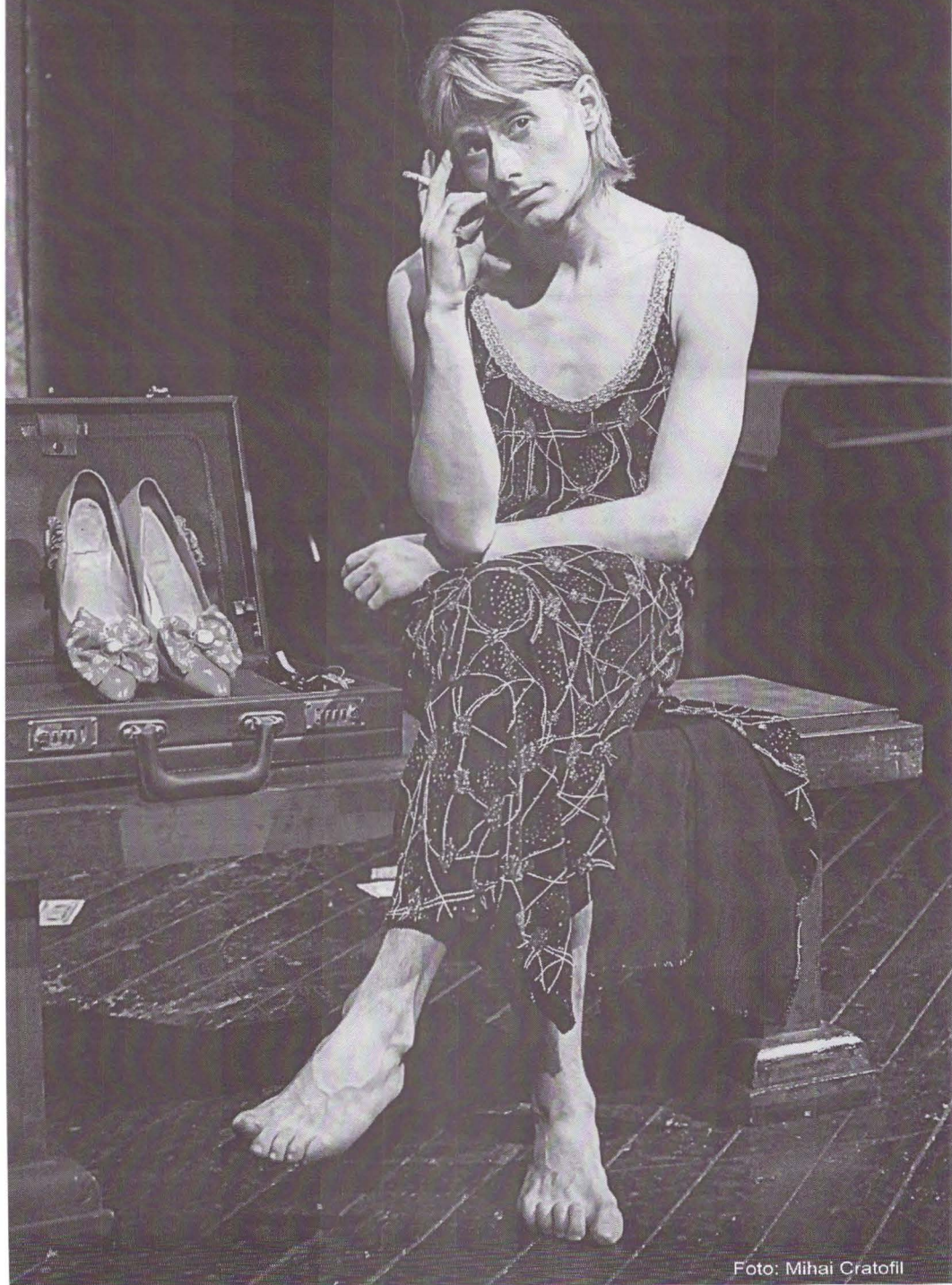

Foto: Mihai Cratofil

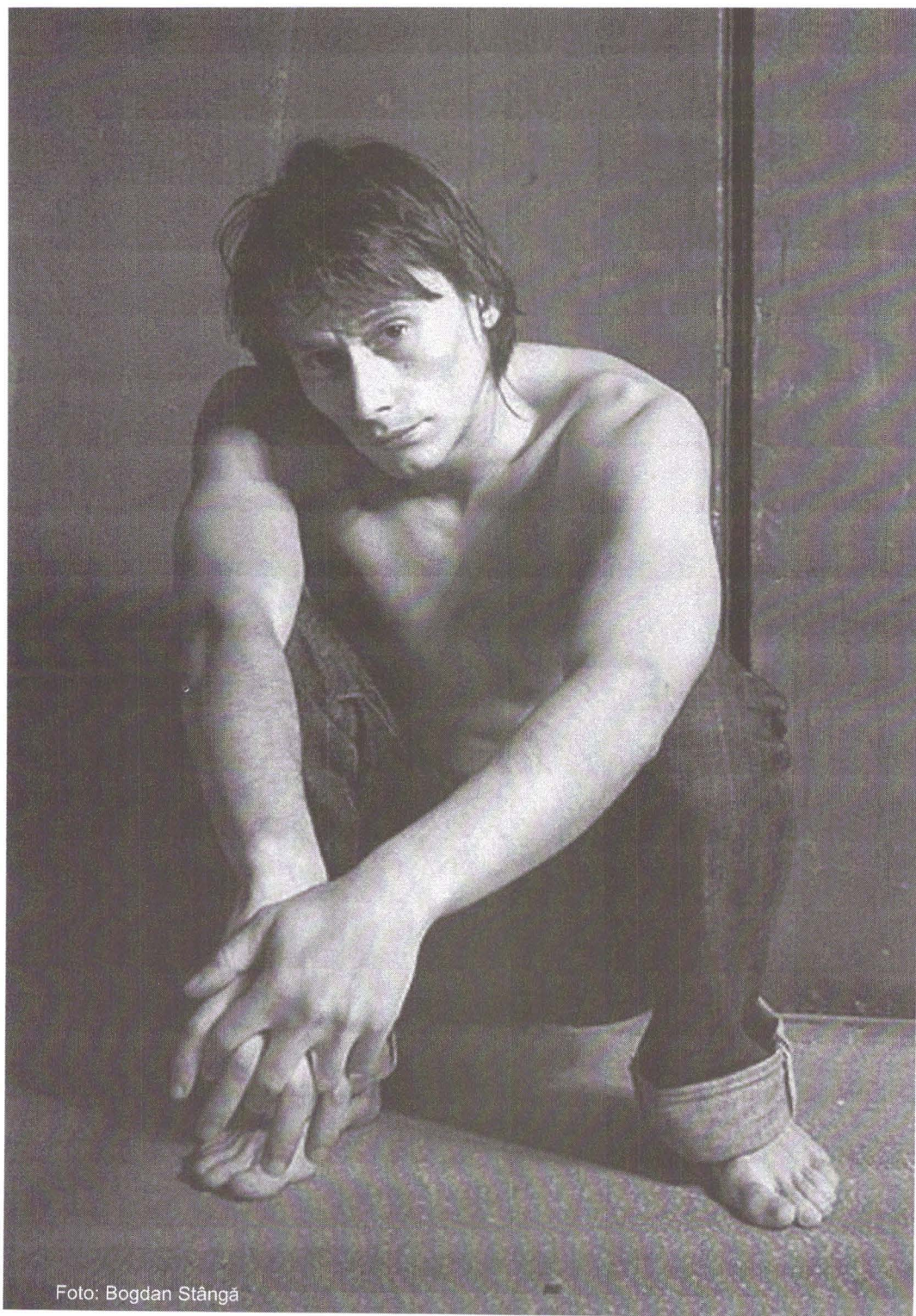

Foto: Bogdan Stângă

realmente altă fericire decât cea pe care i-o dă teatrul, dar crede sau speră că ar putea fi fericit și pe alte planuri! Ei bine, eu cred că nu poate. Dar hai să schimbăm puțin rolurile... Ce crezi tu că e un actor bun? Un actor bun este un om care joacă foarte bine, care îți dăruiește ceva printr-un spectacol, în anumite spectacole?

G.Ș.: Nu, nu cred că înseamnă asta!

M.M.: Aș fi curios să aud ce crezi tu că înseamnă un actor bun!

G.Ș.: Bine, dar trebuie să fac o mică diferențiere. Eu cred că tu ești ceva mai mult decât un actor bun, pentru că eu cred că există interpreți buni și actori care fac regula, iar eu te văd în a doua categorie... Dar ca să îți răspund la întrebare, un actor bun, în sensul tău, este cineva care, atunci când sunt martoră la actul artistic, mă „destabilizează”, în sensul că mă scoate din stereotipiile mele, din comoditatea mea, din tot ceea ce mă împiedică să ajung la mine însămi. Și mai înseamnă acel om care îmi arată adevărul pe care îl poartă cu el și care îmi dă foarte clar de înțeles că sunt acolo cu el.

M.M.: E corect ce spui, iar eu cred că actorul bun este acela care are o încărcătură umană prin care transmite o undă subliminală, care, dincolo de rol, dincolo de problematica spectacolului, ajungând la tine, ca spectator, te face să înțelegi că tu ai nevoie de mine, ca să te descoperi. Indiferent ce joacă, actorul autentic îți spune, de fapt, prin ceea ce face: „Uite, atât de liber poți să fii și tu!” Pe de altă parte, în egală măsură și actorul are nevoie de spectator...

G.Ș.: Da, dar de cele mai multe ori spectatorul este o abstracțiune, tu nu cunoști individualitățile din sală... Prin urmare, ai nevoie mai mult de o formă de energie care vine dinspre public!

M.M.: Exact! Și tot o formă de energie este ceea ce eu transmit spre sală!

G.Ș.: Da, dar eu știu cine ești ca individualitate!

M.M.: Nu, nu știi, eu joc un personaj! Eu pot să mă las descoperit, sau nu! Dar eu niciodată nu joc un personaj până la capăt.

G.Ș.: Mi se pare foarte onest ce spui, pentru că nu am crezut niciodată în povestea aceea cu identificarea actorului cu personajul! Dacă ar fi astfel, spectacolul nu s-ar sfârși niciodată!

M.M.: Așa e... Eu niciodată nu sunt complet altcineva pe scenă, poate doar în *Inimă de câine*, deși sufletul meu a fost uneori la fel de lovit și călcat în picioare ca al celui câine...

G.Ș.: Bun, dar asta înseamnă că îți asumi condiția altcuiva, nu că devii personajul!

M.M.: Foarte adevărat! Eu nu cred în pretenția celor care spun că ei nu joacă un personaj, ci devin personajul! Pentru Dumnezeu, eu joc câte un personaj în fiecare seară, unde aș ajunge dacă pretenția asta ar fi reală? La începutul carierei, am gândit și eu așa, mă gândeam că, dacă „stau” mai mult în personaj, îl pot crea mai bine. Însă am înțeles care e pericolul... Dar, uite, în seara asta, în *Drept ca o linie*, am avut sentimentul că ce fac aici e totalmente diferit de ce am făcut până acum, am uitat complet de toate celelalte personaje...

G.Ș.: Mie mi se pare interesant și semnificativ că realizăm acest interviu printr-o întoarcere într-un punct de origine...

M.M.: Da, *Drept ca o linie* este începutul meu... Și îți mărturisesc că, după 7 ani de când am interpretat prima oară acest rol, am exact aceleași probleme ca la început!

G.Ș.: Ceea ce cred că e foarte bine!

M.M.: Da, și eu cred la fel, deși numai eu știu cât chin a fost! Și pentru că vorbim de începuturi, aș avea un cuvânt de spus pentru doamna Ludmila Patlanjoglu. Această doamnă a vegheat asupra mea, la începutul carierei mele, într-un mod

totalmente dezinteresat. Cred că a intuit, că a văzut ceva în mine. Dumneaei a fost în juriu la primul meu concurs, de la Brăila. Eu știam cine este doamna Patlanjoglu de multă vreme, de când eram la Iași, înainte de a fi actor. Venea la spectacolele de acolo și observasem că este o personalitate, o mare doamnă a teatrului, un critic important și respectat. După ce am ajuns în București – eram student la Coregrafie – doamna Patlanjoglu a venit la mine și mi-a spus: „Dumneata ești actor, te-am văzut la Brăila!” Ludmila Patlanjoglu îmi vorbea mie cu *dumneata*!

G.Ș.: *Pe tine ce te inspiră?*

M.M.: Oamenii în genere și o groază de alte lucruri! De fapt, eu am norocul fantastic să mă inspire exact ce trebuie atunci când trebuie. Atunci când am nevoie de un lucru, gândindu-mă foarte mult că am nevoie de el, se întâmplă – și atunci știu să îl folosesc acolo unde trebuie.

G.Ș.: *Eu nu cred că se întâmplă pur și simplu, cred că e acolo oricum, dar atenția ta fiind prea mare, privirea se oprește asupra a ceea ce ai nevoie...*

M.M.: Posibil să ai dreptate... Și mai cred că lucrurile îți sunt date atunci când ai nevoie de ele și atât cât meriți! Dar aș vrea să te mai întreb eu ceva! Cum se face că în lumea asta, deși sunt mulți actori talentați, numai unii sunt apreciați. De ce?

G.Ș.: *Pentru că unii se pun înaintea talentului lor, își permit să își preschimbe harul în marfă și asta nu rămâne nepedepsit sau nesancționat de publicul autentic. Dar spune-mi, tu ce fel de spectator ești?*

M.M.: Nu unul tocmai bun...

G.Ș.: *Ce înseamnă un spectator bun?*

M.M.: Unul care vine „curat” la spectacol; eu nu sunt un spectator bun, în sensul că sunt invidios pe actorii cărora le iese foarte bine un rol sau un spectacol!

G.Ș.: *S-ar putea să dai o definiție mai ciudată a invidiei!*

M.M.: Da, invidia e părerea de rău că nu sunt eu acolo, în locul lor, e dorința de a face și eu ce face actorul respectiv! În același timp, mă bucur teribil pentru colegii mei și îi susțin. Mie îmi e tare drag să văd actorii jucând, îmi e drag să văd cum un om trece din condiția din culise în condiția de pe scenă, ador să văd transformarea asta!

G.Ș.: *Apropo de asta, îți mărturisesc că eu, atunci când m-am întâlnit de curând cu tine în culise la „Inimă de câine”, cu puțin timp înainte de începerea spectacolului, aproape că nu puteam să mă uit la tine!*

M.M.: De ce oare?

G.Ș.: *Pentru că mi se părea că „sparg” o intimitate prea mare!*

M.M.: Tu ai dreptate și tocmai de aceea îmi e foarte greu uneori să mă întâlnesc cu cineva înainte de spectacole, pentru că poate fi afectat ceva ce construiești cu greu, ca să poți să intri așa cum trebuie în lumea de pe scenă. Eu am încercat totuși de-a lungul timpului să exersezi o tehnică prin care ești aparent relaxat, vorbești cu oamenii, dar de fapt ești concomitent concentrat pe construcția rolului, pentru ca atunci când intri acolo rolul să iasă perfect! Uite, la spectacolul acela de care zici tu, s-a petrecut un moment de grație, cel puțin în partea a doua...

G.Ș.: *Eu sunt cumva într-o situație mai ciudată, luându-ți acest interviu... Eu nu scriu despre teatru, am ales să nu fac asta, pentru că am văzut de prea multe ori pe scenele noastre actori „despărțiți” de corpul lor. Mulțumită ție, am reușit cumva să trec peste prejudecata conform căreia actorul nu poate să realizeze perfect mesajul în propriul corp.*

M.M.: Știu prea bine la ce te referi. În ceea ce privește acea „despărțire de corp” a actorului de care vorbești, mie nu mi s-a întâmplat vreodată, nu am resimțit-o niciodată și acesta a fost marele meu noroc. Și știi de ce? Pentru că am iubit teribil

dansul, pentru că întotdeauna corpul meu a vrut să fie balerin, iar sufletul a vrut să fie actor! Melanjul dintre aceste două aspecte a dat ceea ce sunt! Categorie, corpul meu a vrut să fie balerin și nu unul oarecare și știu că, dacă aș fi urmat această cale, aș fi putut ajunge un balerin performant.

G.Ș.: Dar știi că între cele două aspecte nu ar trebui să existe o ruptură?

M.M.: Evident că îmi e foarte clar acest lucru și tocmai de asta spun că am avut un mare noroc, pentru că trupul meu a fost întotdeauna „nedespărțit” de ceea ce simțeam sau gândeam!

G.Ș.: Nu demult ai avut premiera la spectacolul *Ioana și focul*, la Teatrul de Comedie, în care joci în regia doamnei Cătălina Buzoianu și alături de Dorina Chiriac.

M.M.: *Ioana și focul* este o piesă în care toată echipa s-a implicat cu foarte multă bucurie, în care ne-am asumat în primul rând să o iubim pe Ioana d'Arc, un spectacol în care Dorina Chiriac își asumă o mare responsabilitate și în care, printr-o naturalețe specifică actorilor mari, aduce spre noi miracolul cu un firesc fantastic...

G.Ș.: Și mai este un spectacol în care tu îți asumi multe personaje...

M.M.: ...Dar care au un substrat unic: Povestitorul... *Ioana și focul* este o piesă despre istorie ca ficțiune, despre cum adevărul istoric nu poate ajunge la noi, pentru simplul fapt că istoria obiectivă nu există...

G.Ș.: Marius, crezi că vei rămâne în istorie?

M.M.: Uite, îți spun ceva ce nu am mai spus până acum. Eu știu că o să rămân în istorie. E ceva situat dincolo de mine. Voi rămâne în istorie ca un exemplu. Un exemplu dat de cineva despre care s-ar putea spune așa: „A fost unul care a vrut să facă actorie și toată viața lui nu a fost dedicată decât dorinței de a fi actor. Săracul nu era un actor genial, dar el și-a dorit atât de mult, că până la urmă lumea l-a crezut!”

Interviu realizat de Gina ȘERBĂNESCU

În *Inimă de câine* de Mihail Bulgakov

